

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan muutoksenhakuoikeutta koskevaan asiakasmaksulain 15 §:ään ja hallintolain 46 §:n 1 momenttiin sekä todetaan, että laskuun tulee liittää oikaisuvaatimusohje. Tämä koskee sekä maksukyvyn mukaan määräytyviä että tasasuuruisia asiakasmaksuja. Lapin aluehallintovirasto katsoo, että mainittu velvollisuus tulee selvyiden vuoksi lisätä lakiin esim. omana momenttinaan 2a ja 2b §:issä samalla tavoin, kuin rauenneen asiakasmaksulakiesityksen (HE 310/2018 vp) 6 ja 7 §:issä oli tehty. Tämä velvollisuus on nykytilanteessa laajalti laiminlyöty, ilmeisesti tietämättömyydestä johtuen (tietämättömyys siitä, että asiakasmaksua koskeva lasku on muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös).

Hallintolain 60 §:n mukaan tiedoksianto on toimitettava todisteellisena tiedoksiantona (postitse saantitodistusta vastaan), jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Asiakasmaksua koskeva lasku tai päätös on tällainen velvoittava päätös. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että nämä laskut tai päätökset toimitetaan asiakkaille todisteellisesti. Näin ollen selvyiden vuoksi olisi hyvä lisätä esimerkiksi ehdotettuihin 2 a ja 2 b §:iin maininta asiakasmaksua koskevien laskujen ja päätösten tiedoksiantamisesta hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna tavallisena tiedoksiantona (postitse kirjeellä).

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan muutoksenhakuoikeutta koskevaan asiakasmaksulain 15 §:ään ja hallintolain 46 §:n 1 momenttiin sekä todetaan, että laskuun tulee liittää oikaisuvaatimusohje. Tämä koskee sekä maksukyvyn mukaan määräytyviä että tasasuuruisia asiakasmaksuja. Lapin aluehallintovirasto katsoo, että mainittu velvollisuus tulee selvyiden vuoksi lisätä lakiin esim. omana momenttinaan 2a ja 2b §:issä samalla tavoin, kuin rauenneen

asiakasmaksulakiesityksen (HE 310/2018 vp) 6 ja 7 §:issä oli tehty. Tämä velvollisuus on nykytilanteessa laajalti laiminlyöty, ilmeisesti tietämättömyydestä johtuen (tietämättömyys siitä, että asiakasmaksua koskeva lasku on muutoksenhakuelpoinen hallintopäätös).

Hallintolain 60 §:n mukaan tiedoksianto on toimitettava todisteellisena tiedoksiantona (postitse saantitodistusta vastaan), jos se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika. Asiakasmaksua koskeva lasku tai päätös on tällainen velvoittava päätös. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että nämä laskut tai päätökset toimitetaan asiakkaille todisteellisesti. Näin ollen selvyiden vuoksi olisi hyvä lisätä esimerkiksi ehdotettuihin 2 a ja 2 b §:iin maininta asiakasmaksua koskevien laskujen ja päätösten tiedoksiantamisesta hallintolain 59 §:ssä tarkoitettuna tavallisena tiedoksiantona (postitse kirjeellä).

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Voimassa olevaa asiakasmaksulain 3 §:ää koskevissa lain perusteluissa (HE 216/1991) on hyväksyttävänä syynä varatun ajan perumiselle pidetty sitä, että vastaanottoaika perutaan viimeistään päivää aikaisemmin. Nyt lausuttavana olevan asiakasmaksulakiehdotuksen perusteluissa ei ole vastaavaa määrittelyä. Lapin aluehallintoviraston näkemyksen mukaan hyväksyttävä peruuttamisajankohta olisi hyvä määritellä tarkemmin ainakin säännöksen perusteluissa, jotta varmistetaan valtakunnallisesti yhtenäinen soveltamiskäytäntö tältä osin. Lisäksi Lapin aluehallintovirasto katsoo, että säännöksen perusteluissa tulisi määritellä selkeämmin ja konkreettisemmin myös se, milloin maksun periminen on kohtuutonta. Nyt ehdotetussa muodossaan perustelut jättävät viranomaisille hyvin laajan harkintavallan.

5 § Maksuttomat terveystalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

-

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

Maksukaton laajentaminen, erityisesti suun terveydenhuollon maksuihin, on erittäin hyvä ja kannatettava uudistus.

7 b § Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär

Pitkäaikaishoidon maksuja koskevan sääntelyn selkiyttäminen on hyvä ja kannatettava uudistus (ehdotetut 7 b § ja 10 b-10 h §:t).

7 c § Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård

-

10 b § Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård

-
10 c § Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsvård, långvarig familjevård och långvarig slutenvård

-
10 d § Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsvård och långvarig familjevård

-
10 e § Jatkuva ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-
10 f § Jatkuva ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-
10 g § Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice

-
10 h § Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice

-
10 i § Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog

-
10 j § Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift

-
10 k § Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften

-
11 § Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift

Lapin aluehallintovirasto pitää asiakasmaksujen huojentamista koskevan sääntelyn selkiyttämistä hyvänä uudistuksena. Voimassa oleva asiakasmaksulain 11 § maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä on suhteellisen vähän sovellettu säännös. Tämän vuoksi sen toteaminen erikseen lain

säännöksessä, että kunta voi alentaa tai jättää maksun perimättä oma-aloitteisesti ilman erillistä hakemusta, ja että asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen on ensisijaista toimeentulotukeen nähden, on kannatettavaa. Samasta syystä on hyvä, että 11 §:n 4 momentissa veloitetaan asiakasmaksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä tiedottamiseen.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

-

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

-

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

-

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

Kunnissa on ilmennyt tietämättömyyttä siitä, että myös asiakasmaksua koskeva tasasuuruinen lasku on muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös. Tämä ilmenee siitä, että oikaisuvaatimusohjeen liittäminen laskuun on laajalti laiminlyöty. Näin ollen on selvyiden vuoksi hyvä, että muutoksenhakua koskevaan 15 §:ään lisätään erikseen maininta laskua koskevasta muutoksenhakuoikeudesta.

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

-

Poikajärvi Kristiina
Lapin aluehallintovirasto

Lantto Mariana
Lapin aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat-vastuualue